

קורס חקלאות מים בת-קיימה ספטמבר 2024

לאור הצורך הגובר בייצור מזון במקווי מים יבשתיים וימיים עקב גידול האוכלוסיה וצמצום השטחים הזמינים לגידול חקלאי, קיימת חשיבות גדולה להבין כיצד ניתן למזער את טביעת הרגל של תעשיות אלו. הקורס יעסוק בחקלאות מים במערכות יבשתיות וימיות, ויתמקד בחשיבות והטמעה של שיקולים סביבתיים לפיתוח חקלאות מים בת-קיימה.

תינתן סקירה רחבה על ענפי חקלאות המים בארץ ובעולם, על המגמות הנצפות בהיקף הגידול ואלו הצפויות להתרחש. נעסוק בהיבטים הכלכליים של חקלאות מים, ובמשמעות מזון שמקורו במים לבטחון תזונתי, ולבטיחות מזון. נתמקד באתגרים הסביבתיים המרכזיים בחקלאות מים, בעקרונות לפיתוח בר-קיימה ובכלים הזמינים לפתרון וניהול משאבים טבעיים ומלאכותיים. כמו כן, נלמד על פתרונות ביולוגיים, ממשקיים והנדסיים המפותחים ומיושמים בישראל, ועל דוגמאות להקמה ותחזוקה של מערכות גידול יבשתיות וימיות תוך כדי צמצום השפעתם על הסביבה.

הקורס ייכלל מרצים אורחים ממגוון תחומי ידע וכן ימי סיור במערכות גידול שונות.

רשימת הרצאות:

- מבוא לחקלאות מים מסורתית וחדשנית.
- מגמות ואתגרים מרכזיים בחקלאות מים בעולם משתנה.
- מזונות מן המים - היבטים של בטחון תזונתי וסביבה.
- היבטים כלכליים בחקלאות מים.
- עקרונות מרכזיים בחקלאות מים בת-קיימה.
- בטיחות מזון - Food safety.
- תזונת דגים.
- מדגה וסביבה, עולם של קונפליקטים והזדמנויות.
- העשרת אוכלוסיות דגים בכנרת - כלי ניהולי אקולוגי.
- פתרונות לרביית דגים בחקלאות מים.
- תקנות טיפול במי פלט של בריכות דגים לפני הזרמה לסביבה – רפורמה סביבתית וממשק עם חוות הדגים.
- השבה לטבע של אמנון הירדן על ידי חקלאות.
- חקלאות דגי בורי בישראל.
- היבטים כמותיים כלכליים והנדסיים בחקלאות מים.
- הדברה ביולוגית של חלזונות המזיקים לחקלאות מים באמצעות סרטנים.
- מערכות גידול בחקלאות ימית מקיימת.
- חקלאות ימית ככלי לקידום מטרות פיתוח בר-קיימה בקרב קהילות חופיות: מקרה בוחן מדרום הודו.
- מערכות מסוחררות לטיפול במים ras.
- פתוגנים בחקלאות מים- אמצעי טיפול ומעבר לחיות בר.
- שירותי מערכת של מתקני חקלאות מים לציפורי מים.
- התאמות פיסיוולוגיות וגנטיות בדגי חקלאות תחת לחצים סביבתיים.

ימי סיור:

סיור 1:

- סיור במתקני הגידול בעמק בניר דוד, טיפול בפלט מדגה במסגרת שמירה על נחלים.
- היכרות עם מערכות גידול אינטנסיבי ואקסטנסיבי בעמק המעיינות תוך שמירה על הסביבה
- סיור בחווה לגידול דגי נוי בקיבוץ הזרע, בבריכות עפר אקסטנסיביות ובמערכות סגורות להגנה מפני פתוגנים.

סיור 2:

- סיור בחוות סיקורה – מערכת גידול אינטנסיבית בצפיפות שנתית גבוהה לגידול מאקרו אצות ימיות במתקן יבשתי
- ביקור במערכת ניסויית במכמורת לגידול אינטנסיבי של אצות
- ביקור במעגן מיכאל – סיור במכונני הרבייה למיני בר ובמערכות גידול חצי אינטנסיביות

רשימת מרצים:

עיינה בנט, משרד החקלאות
 פרופ' מוקי שפיגל, אוניברסיטת חיפה
 ד"ר אלון שפון, אוניברסיטת תל אביב
 פרופ' דרור אנג'ל, אוניברסיטת חיפה
 ד"ר דפנה ישראל, Phibro Animal Health Corporation
 יגאל מגן, חברת Biofishency
 פרופ' אביגדור אבלסון, אוניברסיטת תל אביב
 ד"ר נדב דוידוביץ, משרד החקלאות
 ד"ר שירה פרימן, אוניברסיטת חיפה, University of London
 ד"ר יואב פרלמן, החברה להגנת הטבע
 גיא רובינשטיין, משרד החקלאות
 ד"ר אבנר כנעני, מכון וולקני
 ד"ר יוסי אייזן, מכללת רופין
 נעם מוזס, משרד החקלאות
 ד"ר עמית סויה, משרד החקלאות
 בועז גינזבורג, דגאון - מעגן מיכאל

*ייתכנו שינויים ברשימת ההרצאות והסיורים